

Súd: Najvyšší súd SR
Spisová značka: 8Cdo/212/2019
Identifikačné číslo spisu: 1114223574
Dátum vydania rozhodnutia: 29.04.2020
Meno a priezvisko: JUDr. Branislav Král
Funkcia: sudca
ECLI: ECLI:SK:NSSR:2020:1114223574.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v spore žalobcov 1/ H., bývajúceho v A., 2/ B., bývajúcej v A., 3/ N., bývajúceho v A., zastúpených Advokátskou kanceláriou JUDr. Jakub Mandelík, s. r. o., so sídlom v Bratislave, Heydukova 12 proti žalovanej KOOPERATIVE poisťovni, a. s. Vienna Insurance Group, so sídlom v Bratislave, Štefanovičova 4, IČO: 00 585 441, zastúpenej JUDr. Felixom Neupauerom, advokátom v Bratislave, Dvořákovo nábrežie 8/A, o ochranu osobnosti, vedenom na Okresnom súde Bratislava I pod sp. zn. 12C/149/2014, o dovolaní žalovanej proti rozsudku Krajského súdu v Bratislave z 31. júla 2018, sp. zn. 3Co/304/2016, takto

rozhodol:

Dovolanie o d m i e t a.

Žalobcom priznáva náhradu trov dovolacieho konania proti žalovanej v plnom rozsahu.

Odôvodnenie

1. Okresný súd Bratislava I (ďalej aj „súd prvej inštancie“) rozsudkom z 18. mája 2016, č. k. 12C/149/2014-122 uložil žalovanej povinnosť zaplatiť titulom náhrady nemajetkovej ujmy žalobcovi 1/ sumu 17 600,-eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobkyni 2/ sumu 17 600,-eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku, žalobcovi 3/ sumu 8 800,-eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Vo zvyšku žalobu zamietol. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť žalobcom v 1/ 2/ a 3/ rade trovy konania vo výške 954,72 eur k rukám Advokátskej kancelárie JUDr. Jakub Mandelík s. r. o., do troch dní od právoplatnosti rozsudku. Žalovanej uložil povinnosť zaplatiť na účet Okresného súdu Bratislava I súdny poplatok vo výške

1 386,-eur, do troch dní od právoplatnosti rozsudku. V odôvodnení svojho rozhodnutia uviedol, že žalobcovia ako rodičia a brat usmrteného H. ml. sa od žalovanej domáhali zaplata nemajetkovej ujmy, každý zo žalobcov vo výške 75 000,-eur z titulu ochrany osobnosti za smrť H. ml. pri dopravnej nehode zo 16. marca 2014, ktorú zavinił protiprávnym konaním I., ako vodič motorového vozidla zn. Volvo S40,

EVČ: LV-358DS, ktoré v čase dopravnej nehody bolo povinne zmluvne poistené za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla u žalovanej. Výsledkami vykonaného dokazovania mal preukázané

skutkové okolnosti dopravnej nehody a tiež jej dôsledky na chránené osobnostné práva žalobcov. Uviedol, že vzhľadom na špecifickosť predmetného neoprávneného zásahu do práva na súkromie žalobcov neexistuje žiadna primeraná forma zadosťučinenia podľa § 13 ods. 1 Občianskeho zákonníka, ktorá by odstránila následky tohto zásahu, a preto prichádza do úvahy náhrada nemajetkovej ujmy v peniazoch podľa § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka. Pri rozhodovaní o výške nemajetkovej ujmy vychádzal z vlastnej úvahy, pričom pri jej určení vychádzal z aplikácie zo zákona č. 215/2006 Z. z. o odškodňovaní osôb poškodených úmyselnými trestnými činmi, ktorý v § 6 určuje celkovú sumu odškodnenia ako 50-násobok minimálnej mzdy. Tá v čase, keď došlo k usmrteniu syna žalobcov, predstavovala 352,-eur, to znamená, že 50-násobok predstavuje 17 600,-eur, ktorú súd ako nemajetkovú ujmu v danom prípade priznal každému z rodičov, t. j. žalobcom 1/ a 2/ a vo zvyšku žalobu zamietol. Pri určovaní výšky nemajetkovej ujmy pre žalobcu 3/ vychádzal z toho, že žalobca 3/ mal v čase usmrtenia brata 13 rokov, a preto mu priznal 1 z nemajetkovej ujmy priznanej žalobcom 1/ a 2/, a to 8 800,-eur a vo zvyšku žalobu zamietol. Pri určovaní výšky týchto náhrad prihliadal aj na porovnateľnú rozhodovaciu prax súdov v Slovenskej republike.

2. Krajský súd v Bratislave (ďalej aj „odvolací súd“) na odvolanie žalovanej a žalobcov rozsudkom z 31. júla 2018, sp. zn. 3Co/304/2016 rozsudok súdu prvej inštancie v odvolaní napadnutej časti potvrdil ako vecne správny. Žalovanej priznal voči žalobcom 1/ až 3/ nárok na náhradu trov odvolacieho konania v rozsahu 60,88%. Konštatoval, že súd prvej inštancie riadne zistil skutkový stav sporu, keď vykonal dokazovanie v rozsahu potrebnom na zistenie rozhodujúcich skutočností z hľadiska opodstatnenosti žaloby, výsledky vykonaného dokazovania správne zhodnotil a na ich základe dospel k správnym skutkovým a právnym záverom, ktoré v napadnutom rozhodnutí aj náležite logicky a presvedčivo odôvodnil. Za správny považoval záver súdu prvej inštancie, že podľa súčasnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv pozostalých v dôsledku usmrtenia blízkej osoby uplatňovať aj zo zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla. Námietky žalovanej preto vyhodnotil za nedôvodné.

3. Proti rozsudku odvolacieho súdu podala žalovaná dovolanie, ktoré odôvodnila poukazom na § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, argumentujúc tým, že rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky (vecnej pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obetiach dopravných nehôd), ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Žalovaná mala za to, že konajúce súdy nesprávne právne posúdili vec v otázke pasívnej vecnej legitímácie žalovanej. V tomto kontexte poukázala najmä na rozhodnutia Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/168/2009 z 20. apríla 2011, sp. zn. 3Cdo/301/2012 z 31. marca 2016, sp. zn. 8Cdo/219/2016 z 15. mája 2017, v ktorých je predmetná otázka v porovnaní s rozhodnutím 6MCdo/1/2016 z 31. júla 2017 rozhodovaná rozdielne. V dovolaní ďalej sponchybovala postup súdov nižšej inštancie pri určovaní nároku na náhradu nemajetkovej ujmy, ale aj príčinnú súvislosť medzi poisťnou udalosťou a vznikom nemajetkovej ujmy žalobcov. Dôvodila, že právne závery odvolacieho súdu, na ktorých spočíva jeho rozsudok, sa priečia záverom vyjadreným v judikátoch R 7/1979, R 61/2008, ako aj viacerých rozhodnutí najvyššieho súdu, v zmysle ktorých príčinná súvislosť medzi poškodením zdravia a protiprávnym konaním nie je daná, ak poškodenie zdravia spočíva v udalosti, ktorá je už sama o sebe následkom protiprávneho konania. Tento princíp je premietnutý priamo do § 5 ods. 1 písm. h/ zákona č. 381/2001 Z. z., podľa ktorého poisťiteľ nenahradí za poisteného škodu, ak ide o zodpovednosť za škodu, ktorej vznik nie je v príčinnej súvislosti s poisťnou udalosťou. Z týchto dôvodov žalovaná navrhla, aby dovolací súd dovolaním napadnutý rozsudok odvolacieho súdu zmenil tak, že žalobu voči nej zamietne a zároveň žiadala o odklad vykonateľnosti napadnutého rozsudku.

4. Žalobcovia navrhli dovolanie zamietnuť.

5. Najvyšší súd Slovenskej republiky nezistil splnenie predpokladov pre odloženie vykonateľnosti

napadnutého rozhodnutia v zmysle § 444 ods. 1 CSP a v súlade s ustálenou praxou tohto súdu o tom nevydal samostatné rozhodnutie.

6. Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“ alebo „dovolací súd“) po zistení, že dovolanie bolo podané včas (§ 427 CSP) a naň oprávnenou osobou (§ 424 CSP), zastúpenou v zmysle § 429 ods. 1 CSP, skúmal, či sú splnené aj ďalšie podmienky dovolacieho konania a predpoklady prípustnosti dovolania, pričom dospel k záveru, že dovolanie treba odmietnuť.

7. Podľa § 419 CSP, proti rozhodnutiu odvolacieho súdu je prípustné dovolanie, ak to zákon pripúšťa.

8. Podľa § 421 ods. 1 CSP, dovolanie je prípustné proti rozhodnutiu odvolacieho súdu, ktorým sa potvrdilo alebo zmenilo rozhodnutie súdu prvej inštancie, ak rozhodnutie odvolacieho súdu záviselo od vyriešenia právnej otázky, a/ pri ktorej riešení sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, b/ ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo c/ ktorá je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

9. Dovolací súd je dovolacími dôvodmi viazaný (§ 440 CSP). Dovolacím dôvodom je nesprávnosť vytýkaná v dovolaní (porovnaj § 428 CSP). Pokiaľ nemá dovolanie vykazovať nedostatky, ktoré v konečnom dôsledku vedú k jeho odmietnutiu podľa § 447 písm. f/ CSP, je (procesnou) povinnosťou dovolateľa označiť v dovolaní náležitým spôsobom dovolací dôvod. V dôsledku spomenutej viazanosti dovolací súd neprejednáva dovolanie nad rozsah, ktorý dovolateľ vymedzil v dovolaní uplatneným dovolacím dôvodom.

10. Žalovaná v dovolaní vymedzila konkrétnu právnu otázku: „Či je v spore o náhradu nemajetkovej ujmy pozostalých po obeti dopravnej nehody, daná pasívna vecná legitímácia poisťovne a teda, či pod pojem škody na zdraví podľa § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla možno zahrnúť aj nemajetkovú ujmu podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka“. Mala za to, že táto otázka je v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu rozhodovaná rozdielne, a preto prípustnosť dovolania vyvodzovala z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP.

11. Dovolací súd v prvom rade posudzoval, či ide o otázku, ktorá je v zmysle tohto ustanovenia rozhodovaná rozdielne (t. j. riešená nejednotne).

12. Z § 421 ods. 1 písm. c/ CSP vyplýva, že za relevantnú zákon označuje otázku, ktorá „je“ (teda nie „bola“) dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Z uvedeného teda plynie, že dôležitá je v tomto smere súčasná nejednotnosť rozhodovania dovolacieho súdu (teda nie minulé, už prekonaná a neexistujúca rozdielnosť rozhodovania).

13. Prvým rozhodnutím dovolacieho súdu, na ktoré poukázala žalovaná s cieľom preukázať rozdielnosť rozhodovania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, je rozhodnutie najvyššieho súdu z 20. marca 2011, sp. zn. 4Cdo/168/2009. Dovolací súd v ňom podal výklad ustanovenia § 4 zákona č. 381/2001 Z. z., z ktorého vyplýva, že predmetné zmluvné poistenie kryje nároky explicitne uvedené v citovanom ustanovení § 4 zákona č. 381/2001 Z. z. z titulu zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla, nie však iné prípadné nároky vzniknuté z iného titulu. Posudzoval otázku pasívnej legitímácie žalovanej poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. so záverom, že pasívna legitímácia poisťovne v konaní o náhradu nemajetkovej ujmy podľa zákona č. 381/2001 Z. z. nie je daná.

14. Druhým rozhodnutím je rozsudok najvyššieho súdu z 31. marca 2016, sp. zn. 3Cdo/301/2012, kde

najvyšší súd konštatoval, že do pojmu náhrady škody a nákladov v zmysle § 4 ods. 2 písm. a/ zákona č. 381/2001 Z. z. nemožno subsumovať náhradu nemajetkovej ujmy. Povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na nárok na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúci z § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka, z čoho vyplýva záver o nedostatku pasívnej legitímácie poisťovní pri náhrade nemajetkovej ujmy.

15. Tretím označeným rozhodnutím je rozhodnutie najvyššieho súdu z 15. mája 2017, sp. zn. 8Cdo/219/2016, v ktorom rovnako ako vo vyššie uvedených rozhodnutiach dospel najvyšší súd k záveru, že podľa súčasne platnej právnej úpravy možno nemajetkovú ujmu za zásah do osobnostných práv uplatňovať len mimo rámec inštitútu zodpovednosti za škodu, t. j. podľa § 11 a nasl. Občianskeho zákonníka, a teda povinnosť poisťovne na plnenie z povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla sa nevzťahuje na právo na náhradu nemajetkovej ujmy vyplývajúcej z ustanovenia § 13 ods. 2 Občianskeho zákonníka.

16. Na druhej strane najvyšší súd v rozhodnutí z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, ktorým žalovaná poukazovala na rozdielnosť doterajšej rozhodovacej praxe najvyššieho súdu, poukázal na nutnosť vychádzať z chápania pojmu škoda v komunitárnom práve. V odôvodnení vysvetlil, že pri výklade pojmu škoda pre účely zák. č. 381/2001 Z. z. treba vychádzať z chápania tohto pojmu v komunitárnom práve, pretože citovaný zákon bol výsledkom transpozície smerníc Európskej únie, ktoré boli nahradené toho času platnou smernicou Európskeho parlamentu a Rady 2009/103/ES zo 16. septembra 2009 o poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel a o kontrole plnenia povinnosti poistenia tejto zodpovednosti. Táto smernica síce nedefinuje pojem škoda, ale z jej textu je zrejmé, že pod týmto pojmom rozumie osobnú ujmu a škodu na majetku, resp. používa slovné spojenie utrpenie „ujmy alebo škody“, či používa pojmy „akákoľvek ujma alebo škoda“, alebo „akákoľvek škoda“, z čoho je zrejmé, že komunitárne právo chápe škodu ako majetkovú a aj nemajetkovú ujmu, resp. za ujmu považuje škodu majetkovú a aj nemajetkovú. K záveru o potrebe krytia náhrady nemajetkovej ujmy z povinného poistenia zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla dospel dovolací súd, s prihliadnutím na samotný účel povinného zmluvného poistenia zodpovednosti za škodu, spôsobenú prevádzkou motorových vozidiel, zohľadňujúc skutočnosť, že neoprávnený zásah do osobnosti fyzickej osoby bol vyvolaný prevádzkou motorového vozidla, v súvislosti s ktorou vzniknutá zodpovednosť za spôsobené škody je predmetom povinného zmluvného poistenia v zmysle zák. č. 381/2001 Z. z.

17. Dovolací súd poukazuje na skutočnosť, že po vydaní rozhodnutia z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016, najvyšší súd nevydal rozhodnutie, ktoré by v porovnaní s týmto rozhodnutím bolo založené na odlišných právnych záveroch. Žalovanou nastolená otázka bola najvyšším súdom posudzovaná v súlade so závermi vyjadrenými v uvedenom rozhodnutí, napríklad už v rozhodnutiach z 27. februára 2018, sp. zn. 6Cdo/206/2017, z 27. februára 2018, sp. zn. 6Cdo/143/2017, zo 14. júna 2017, sp. zn. 3MCdo/1/2016 a z 29. novembra 2018, sp. zn. 6Cdo/80/2018, sp. zn. 8Cdo/6/2018 z 27. septembra 2018.

18. K otázke pasívnej legitímácie poisťovne v sporoch o náhradu nemajetkovej ujmy, bolo v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 8/2018 uverejnené rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo/1/2016 pod č. 61 s právnou vetou: „Škodou pre účely zákona č. 381/2001 Z. z. o povinnom zmluvnom poistení zodpovednosti za škodu spôsobenú prevádzkou motorového vozidla a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších zmien a doplnení je aj nemajetková ujma spočívajúca v zásahu do osobnostných práv spôsobenej prevádzkou motorového vozidla. V spore o náhradu takejto ujmy je poisťovňa pasívne legitimovaná“.

19. Výskyt rozdielnych rozhodnutí v skutkovo rovnakých, prípadne podobných veciach, je prirodzenou

súčasťou v zásade každého súdneho systému, ktorý nie je založený na precedensoch ako prameňoch práva (viď m. m. nález ústavného súdu, sp. zn. I. ÚS 51/2014).

20. Najvyšší súd v rozsudku z 10. novembra 2016, sp. zn. 3Cdo/174/2016 vyslovil, že aj v rozhodovacej praxi senátov najvyššieho súdu môže byť niekedy riešenie interpretačných a aplikačných problémov (odstraňovanie nejednotností) spojené s procesom postupného zjednocovania názorov, v počiatočných fázach, ktorého nie je vylúčená možnosť výskytu rozhodnutí spočívajúcich na odlišných alebo až protichodných názoroch. Právny poriadok Slovenskej republiky predvída možnosť existencie rozdielnych právnych názorov súdov

v skutkovo rovnakých alebo podobných veciach a upravuje procedúru, prostriedky a nástroje, ktoré majú zabezpečiť koherentnosť judikatúry (k tomu viď napríklad ustanovenie § 22 zákona č. 757/2004 Z. z. o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov). Tento mechanizmus spočíva najmä v inštitúte zverejňovania súdnych rozhodnutí zásadného významu najvyšším súdom a v inštitúte prijímania stanovísk k zjednocovaniu výkladu zákonov a iných všeobecne záväzných právnych predpisov plénom najvyššieho súdu alebo príslušným kolégiom najvyššieho súdu. Uvedené rozhodnutie bolo aj ako judikát zverejnené v Zbierke stanovísk Najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky č. 3/2017 pod č. 17.

21. Dovolací súd považuje označené rozhodnutia najvyššieho súdu, sp. zn. 6MCdo/1/2016, 6Cdo/143/2017, 6Cdo/206/2017, 8Cdo/6/2018 za rozhodnutia, ktoré predstavujú ustálenú prax v riešení otázky pasívnej legitímácie poisťovne v spore o náhradu nemajetkovej ujmy spôsobenej prevádzkou motorového vozidla, od ktorej sa odvolací súd neodklonil. Touto ustálenou praxou bol zároveň prekonaný právny názor uvedený v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky, sp. zn. 4Cdo/168/2009, 4Cdo/139/2011, 8Cdo/219/2016, 3Cdo/172/2012 a sp. zn. 3Cdo/301/2012. Nebol preto splnený predpoklad prípustnosti dovolania v zmysle § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, t. j. rozdielna rozhodovacia činnosť dovolacieho súdu v danej otázke.

22. So zreteľom na uvedené dovolací súd dovolanie žalovanej ako procesne neprípustné podľa § 447 písm. c/ CSP odmietol.

23. Dovolací súd sa ostatnými dovolacími námietkami žalovanej (predovšetkým otázkou príčinnej súvislosti medzi poisťnou udalosťou a nemajetkovou ujmu, ktorú žalovaná považovala len za sprostredkovanú - t. j. nemajetkovú ujmu pozostalých, považovala len za nepriamy následok dopravnej nehody) nezaoberal, keďže žalovaná v tomto smere nevymedzila dovolací dôvod spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § § 432 až 435 CSP.

24. Aby na základe dovolania podaného v zmysle § 421 ods. 1 CSP mohlo byť rozhodnutie odvolacieho súdu podrobené meritórnemu dovolaciemu prieskumu z hľadiska namietaného nesprávneho právneho posúdenia veci, musia byť (najskôr) splnené predpoklady prípustnosti dovolania zodpovedajúce niektorému zo spôsobov riešenia tej právnej otázky, od vyriešenia ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a tiež podmienky dovolacieho konania, medzi ktoré okrem iného patrí riadne odôvodnenie dovolania prípustnými dovolacími dôvodmi a spôsobom vymedzeným v ustanoveniach § 432 až § 435 CSP.

25. Ustanovenie § 432 ods. 2 CSP uvádza spôsob, ako má dovolateľ dovolací dôvod podľa tohto ustanovenia vymedziť. Uvedené ustanovenie je nutné vykladať v súvislosti s § 421 CSP, zakladajúcim prípustnosť dovolania v prípade nesprávneho právneho posúdenia veci, čo znamená, že dovolateľ je povinný dovolací dôvod vymedziť nesprávnym právnym posúdením takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a zároveň, pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne.

26. Pokiaľ dovolateľ v dovolaní nevymedzí právnu otázku, dovolací súd nemôže svoje rozhodnutie založiť na domnienkach (predpokladoch) o tom, ktorú otázku mal dovolateľ na mysli; v opačnom prípade by jeho rozhodnutie mohlo minúť zákonom určený cieľ. V prípade absencie vymedzenia právnej otázky nemôže dovolací súd pristúpiť k posudzovaniu všetkých procesnoprávných a hmotnoprávných otázok, ktoré pred ním riešili prvoinštančný a odvolací súd; v opačnom prípade by uskutočnil procesne neprípustný bezbrehý dovolací prieskum priechiaci sa nielen (všeobecne) novej koncepcii právnej úpravy dovolania a dovolacieho konania, zvolenej v Civilnom sporovom poriadku (pozri napr. rozhodnutia dovolacieho súdu, sp. zn. 1Cdo/98/2017, 3Cdo/94/2018, 4Cdo/95/2017). Treba zdôrazniť, že úlohou dovolacieho súdu nie je vymedziť právnu otázku, pri riešení ktorej sa odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne; zákonodarca túto povinnosť ukladá dovolateľovi.

27. Žalovaná v danom prípade túto (procesnú) povinnosť nesplnila. Žalovaná v dovolaní síce vymedzila dovolací dôvod podľa § 421 ods. 1 písm. c/ CSP, avšak len vo vzťahu k otázke pasívnej vecnej legitímácie poisťovne v spore. V ďalšom obsahu svojho dovolania namietala len nesprávne závery súdov nižších inšancií, resp. kritizovala správnosť ich úvah a záverov (najmä ohľadne existencie príčinnej súvislosti medzi poisťnou udalosťou a nemajetkovou ujmom), avšak bez riadneho vymedzenia dovolacieho dôvodu spôsobom zodpovedajúcim ustanoveniam § § 432 až 435 CSP.

28. Ako už dovolací súd vyššie uviedol, v prípade dovolacieho dôvodu (a zároveň dôvodu prípustnosti dovolania), spočívajúceho v nesprávnom právnom posúdení veci, je dovolateľ povinný dovolací dôvod vymedziť tvrdením nesprávneho právneho posúdenia takej právnej otázky, od ktorej záviselo rozhodnutie odvolacieho súdu a pri ktorej riešení sa odvolací súd buď odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo ktorá v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne. Dovolateľ je teda povinný jednak sformulovať právnu otázku, ktorá bola pre rozhodnutie odvolacieho súdu (predstavujúce primárny predmet prieskumu v dovolacom konaní) rozhodujúcou a okrem toho v dovolaní jednoznačne uviesť i to, v čom vidí prípustnosť dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP, teda o konkrétne ktorý z dôvodov, vymedzených v písm. a/, b/ alebo c/ cit. ustanovenia, svoje dovolanie v tejto otázke uplatňuje (či sa pri riešení tejto právnej otázky odvolací súd odklonil od ustálenej rozhodovacej praxe dovolacieho súdu, alebo táto v rozhodovacej praxi dovolacieho súdu ešte nebola vyriešená alebo je dovolacím súdom rozhodovaná rozdielne).

29. Ak v dovolaní absentuje vyššie uvedené vymedzenie, súd nevyvíja procesnú iniciatívu smerujúcu k doplneniu dovolania. Jediný prípad, v ktorom súd výnimočne vedie dovolateľa k tomu, aby svoje dovolanie niečím doplnil alebo nedostatok niečoho v dovolacom konaní odstránil, vyplýva totiž z ustanovenia § 436 ods. 1 CSP a dopadá na odstraňovanie vady principiálne povinného zastúpenia dovolateľa v dovolacom konaní advokátom, ak o takejto povinnosti nebol dovolateľ (vôbec alebo riadne) poučený v odvolacom konaní; tu ale o takýto prípad nejde. Sama polemika s rozhodnutím odvolacieho súdu alebo prosté spochybňovanie správnosti rozhodnutia odvolacieho súdu či kritika jeho prístupu zvoleného pri právnom posudzovaní veci, ale významovo kritériám uvedeným v § 421 ods. 1 CSP, resp. § 432 ods. 2 CSP nezodpovedajú.

30. Vzhľadom na to, že žalovaná nevymedzila uplatnený dovolací dôvod s výnimkou otázky pasívnej legitímácie žalovanej, spôsobom uvedeným v § 432 ods. 2 CSP, dovolaciemu súdu neostávalo nič iné, než jej dovolanie aj vo zvyšných otázkach podľa § 447 písm. f/ CSP odmietnuť.

31. Dovolací súd považuje za potrebné na záver svojich úvah, ktoré ho viedli k rozhodnutiu o odmietnutí dovolania, ešte poznamenať, že dovolací súd vo svojich skorších rozhodnutiach, napr. v rozhodnutiach z 30. júna 2010, sp. zn. 5Cdo/126/2009, z 31. januára 2012, sp. zn. 6MCdo/11/2010, z 27. júna 2018, sp. zn. 8Cdo/112/2017 dospel k záveru, že príčinná súvislosť (kauzálny nexus) je podstatným prvkom zodpovednostnej skutkovej podstaty.

Vyžaduje sa, aby protiprávne konanie a vznik škody boli v logickom slede (nexus = spojenie, súvislosť, sled), teda aby protiprávne konanie bolo príčinou a vznik škody vrátane jej rozsahu následkom tejto príčiny. Rozhodujúca je vecná súvislosť príčiny a následku a túto nemožno riešiť vo všeobecnej rovine, ale vždy v konkrétnych súvislostiach. Otázka príčinnej súvislosti medzi určitým protiprávnym konaním a konkrétnou škodou je však otázkou skutkovou. Jej existenciu zisťuje súd, ktorý so zreteľom na konkrétne okolnosti vyhodnocuje, či tu príčinná súvislosť je alebo nie. Pri riešení otázky príčinnej súvislosti je právnym posúdením veci vymedzenie, medzi akou ujmou (ako následkom) a akou skutočnosťou (ako príčinou) tejto ujmy má byť príčinná súvislosť zisťovaná. Avšak otázka, či medzi žalobcami tvrdeným protiprávnym konaním (dopravnou nehodou) a nimi tvrdenou nemajetkovou ujmou existovala príčinná súvislosť, bola otázkou skutkovou, riešenie ktorej nemá právnu relevanciu z hľadiska skúmania podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP. Pokiaľ žalovaná tvrdí, že medzi poistnou udalosťou - dopravnou nehodou a nemajetkovou ujmou na strane žalobcov neexistuje vzťah priamej príčinnej súvislosti, resp. tvrdí, že poistná udalosť neprispela a nepodielala sa na vzniku nemajetkovej ujmy (nešlo o priamu príčinnú súvislosť, ale len o reakciu na následky tejto dopravnej nehody), prehodnocuje skutkové závery odvolacieho súdu o existencii príčinnej súvislosti medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmou. Posudzovanie miery preukázania príčinnej súvislosti však nie je právnou otázkou. Dovolací súd nemôže pri posudzovaní prípustnosti dovolania podľa § 421 ods. 1 CSP posudzovať správnosť skutkových zistení odvolacieho súdu alebo spôsob vykonávania jednotlivých dôkazov, alebo výsledok ich hodnotenia premietajúci sa do skutkových zistení. Prípustnosť dovolania podľa tohto ustanovenia nie je spôsobilé založiť tvrdenie žalovanej, že pri inom (podľa žalovanej náležitejšom a úplnejšom) zistení rozhodujúcich skutkových okolností odvolacím súdom by právne závery, na ktorých spočíva napadnuté rozhodnutie, boli odlišné. Teda odhliadnuc od skutočnosti, že i z označeného rozhodnutia najvyššieho súdu (rozhodnutie Najvyššieho súdu Slovenskej republiky z 31. júla 2017, sp. zn. 6MCdo 1/2016) možno jasne vyvodit' príčinnú súvislosť medzi poistnou udalosťou a nemajetkovou ujmou už len tým, že ohľadne tohto nároku najvyšší súd považuje poisťovňu za pasívne vecne legitimovanú, samotná otázka posudzovania miery preukázania príčinnej súvislosti nie je právnou, ale skutkovou otázkou, riešenie ktorej však nemá právnu relevanciu z hľadiska skúmania podmienok prípustnosti dovolania podľa § 421 CSP (v zmysle cit. ustanovenia vždy musí ísť o riešenie otázky právnej).

32. O náhrade trov dovolacieho konania dovolací súd rozhodol podľa § 453 ods. 1 CSP v spojení s § 255 ods. 1 CSP.

33. Senát najvyššieho súdu rozhodol pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.